

KATAKAL

Ročník IV.

12. 2. 2022

Číslo: 12

6. NEDEĽA V CEZROČNOM OBDOBÍ

R.: *Blažení tí, čo kráčajú podľa zákona Pánovho.*

Mt 5, 17 - 37

Ježiš povedal svojim učeníkom: „Nemyslite si, že som prišiel zrušiť Zákon alebo Prorokov; neprišiel som ich zrušiť, ale naplniť. Veru, hovorím vám: Kým sa nepominie nebo a zem, nepominie sa ani jediné písmeno, ani jediná čiarka zo Zákona, kým sa všetko nesplní.

Kto by teda zrušil jediné z týchto príkázaní, čo aj najmenšie, a tak by učil ľudí, bude v nebeskom kráľovstve najmenší. Ale kto ich zachová a tak bude aj učiť, ten bude v nebeskom kráľovstve veľký.

Preto vám hovorím: Ak vaša spravodlivosť nebude väčšia ako spravodlivosť zákonníkov a farizejov, nevojdete do nebeského kráľovstva.

Počuli ste, že otcom bolo povedané: ‚Nezabiješ!‘ Kto by teda zabil, pôjde pred súd. No ja vám hovorím: Pred súd pôjde každý, kto sa na svojho brata hnevá. Kto svojmu bratovi povie: ‚Hlupák,‘ pôjde pred veľradu. A kto mu povie: ‚Ty bohapustý blázon,‘ pôjde do pekelného ohňa.

Keď teda prinášaš dar na oltár a tam si spomenieš, že tvoj brat má niečo proti tebe, nechaj svoj dar tam pred oltárom a chod' sa najprv zmieriť so svojim bratom; až potom príď a obetuj svoj dar. Pokoj sa včas so svojim protivníkom, kým si s ním na ceste, aby ťa protivník nevydal sudcovi a sudca strážnikovi a aby ťa nevrhli do väzenia. Veru, hovorím ti: Nevyjdeš odtiaľ, kým nezaplatíš do ostatného haliera.

Počuli ste, že bolo povedané: ‚Nescudzoložíš!‘ No ja vám hovorím: Každý, kto na ženu hľadí žiadostivo, už s ňou scudzoložil vo svojom srdci.

Ak ťa zvádza na hriech tvoje pravé oko, vyľúp ho a odhod' od seba, lebo je pre teba lepšie, ak zahynie jeden z tvojich údov, ako keby sa malo celé tvoje telo dostať do pekla. A ak ťa zvádza na hriech tvoja pravá ruka, odtni ju a odhod' od seba, lebo je pre teba lepšie, ak zahynie jeden z tvojich údov, ako keby malo ísť celé tvoje telo do pekla.

Ďalej bolo povedané: 'Kto prepustí svoju manželku, nech jej dá priepustný list!' No ja vám hovorím: Každý, kto prepustí svoju manželku, okrem prípadu smilstva, vystavuje ju cudzoložstvu; a kto si vezme prepustenú ženu, cudzoloží.

A zasa ste počuli, že otcom bolo povedané: 'Nebudeš krivo prisahať, ale splníš, čo si Pánovi prisahal!' No ja vám hovorím: Vôbec neprisahajte ani na nebo, lebo ono je Božím trónom, ani na zem, lebo ona je podnožkou jeho nôh, ani na Jeruzalem, pretože je mestom veľkého Kráľa, ani na svoju hlavu neprisahaj, lebo ani jediný vlas nemôžeš urobiť bielym alebo čiernym.

Ale vaša reč nech je 'áno – áno', 'nie – nie'. Čo je navyše, pochádza od Zlého."

Potom, čo Ježiš predostrel logiku nebeského kráľovstva v blahoslavenstvách a vyzval svojich učeníkov, aby boli soľou zeme a svetlom sveta, hovorí, že neprišiel Zákon zrušiť ale ho naplniť. Ježiš objasňuje práve v týchto veršoch, ktoré sú predmetom nášho záujmu, aký je jeho vzťah k „starému.“

A zdá sa to práve na mieste, aby tak urobil po svojej úvodnej programovej reči. Treba priznať, že interpretácia týchto slov nie je jednoduchá a dala v dejinách cirkevného spoločenstva vykladačom Ježišových slov zabráť. Na jednom kraji spektra výkladov sa môžeme stretnúť s názorom, že Ježiš slovami „naplniť“ a „ale ja vám hovorím“ nahradil Starý zákon, v zmysle radikálnej diskontinuity – je tu čosi nové, čo s tým starým nemá nič alebo takmer nič spoločné.

Na kraji druhom zas možno počuť aj takých, ktorí tvrdia, že Ježiš naplnením myslel poslušnosť zachovávaníu Zákona, teda Tóry, do jej posledného detailu, ako sa to na prvý pohľad snáď môže aj zdať zo slov verša 18. Ako to už býva, pravda sa pravdepodobne skrýva kdesi uprostred.

Kľúčovým sa teda stáva chápanie slova „zrušiť“ a naplniť.“ Zároveň však potrebujeme vnímať tieto slová vo svetle ďalších Ježišových slov na podobné témy v celom evanjeliu.

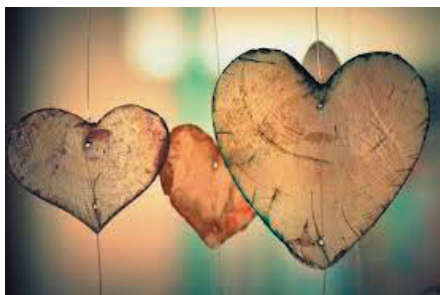
Keď sa Ježiš v nasledujúcich veršoch uchyľuje k tzv. antitézam, používa známu rabínsku techniku. V rabínskej literatúre sa používa slovné spojenie „..., a/ale ja vám hovorím...“, keď rabín podáva svoje vysvetlenie Zákona a chce sa tak odlíšiť od vysvetlení iných rabínov, čo naznačí aj v slovách v. 20: „ak nebude vaša spravodlivosť väčšia ako spravodlivosť zákonníkov a farizejov...“

Ježiš sa vyhraňuje voči interpretácii toho istého Zákona týmito skupinami. Ježiš tak, aj keď je ďaleko od toho, aby rušil „staré“ chce zjaviť jeho konečný/plný/skutočný zmysel, tak že podáva nový výklad.

Ježiš nenapĺňa Zákon tým, že by ho nahradil iným, ale napĺňa ho tým, že on je jeho autorizovaným vykladačom. „Naplnenie“ potom pre Matúša znamená návrat k pôvodnému, alebo znovuobjavenie podstatného jadra prikázaní v kontexte pôvodnej Božej vôle.

Ježiš nabádal svojich učeníkov k doslovnému zachovávaní každej čiarky Zákona, ale k plneniu Božej vôle, ktorej podstata je v Zákone vyjadrená. Rovnako, spravodlivosť, o ktorej sa hovorí nie je spravodlivosť v zmysle právnickom a ani spravodlivosť, či ospravedlivenie v zmysle Pavlovskom ako nezaslúžený dar spásy. Spravodlivosť je tu potom to, čo je v zhode z Božou vôľou, ktorá sa prejavuje v naplnení Zákona „Ježišovým štýlom“, a nie „ľudskými príkazmi.“ Spravodlivosť toho, kto počúva Ježišove slová musí byť väčšia ako spravodlivosť „štýlom zákonníkov a farizejov“ ktorí pri vyžadovaní naplnenia Zákona dbali na tradície otcov

Ježiš sa dištancuje od takejto interpretácie Zákona a zároveň aj z týchto Ježišových postojov vidno, že, znova, „ani písmeno, ... ani čiarka“ neznamená škrupulózne zachovávanie každého detailu. Ježišove slová tak nie sú orientované na rituály a ich presné dodržiavanie (trhať klasy od hladu hoci aj v sobotu, jesť či nejесť neumytými rukami, alebo isté druhy zvierat áno a iné nie a pod.) ale, ako to ukazujú tzv. antitézy dnešného evanjelia, na dobro človeka a jeho vzťahov, čo je zmysel Zákona a Božia vôľa.

Keď Ježiš hovorí: „bolo povedané..., ale ja vám hovorím...“ nechce povedať, že prvá časť antitéza neplatí. To, že zabiť, smilniť, krivo svedčiť... je hlboko v rozpore s Božou myšlienkou stále platí.

Ale to, čo nasleduje odhaľuje Boží pohľad na podstatu veci a prehlbuje chápanie vzájomnej lásky. K jej plnosti nepatrí len to, že sa budem snažiť nezabiť, ale aj to, že nebudem svojmu bratovi dávať nálepky, ktoré mu nepatria, či dokonca robia z neho toho, kým nie je. Ježišove antitézy sú tak liekom proti minimalizmu lásky.